

Rapport

Datum: 22 december 2006
Rapportnummer: 2006/391

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de hoofdofficier van justitie te Groningen hem in een brief van 1 februari 2006 onvolledig heeft geantwoord op de vraag of zijn telefoon is afgetapt.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoekers raadsman wendde zich op 17 september 2004 schriftelijk tot de officier van justitie te Groningen, met de vraag of deze opdracht had gegeven om verzoekers telefoonaansluiting(en) in de periode 1 januari 2001 tot en met 30 juni 2004 af te luisteren.

2. Ondanks een rappel ontving hij hierop geen reactie, waarop verzoeker zich op 23 december 2005 zelf met deze vraag tot de officier van justitie te Groningen wendde.

3. Verzoeker ontving evenmin antwoord en wendde zich daarom op 13 januari 2006 tot de Nationale ombudsman.

4.1. Na tussenkomst van de Nationale ombudsman liet de hoofdofficier van justitie te Groningen verzoeker op 1 februari 2006 weten dat hij de eerdere brieven omtrent deze kwestie niet had ontvangen, en om die reden niet had kunnen beantwoorden.

4.2. In antwoord op de vraag of in opdracht van de officier van justitie in Groningen een of meer van verzoekers telefoonnummers waren getapt, deelde hij verzoeker mee, dat de wet voorschrijft dat, wanneer in opdracht van de officier van justitie telefoongesprekken zijn opgenomen, daarvan aan betrokkene mededeling wordt gedaan zodra het belang van het onderzoek dat toelaat.

Nu verzoeker een dergelijke mededeling niet had ontvangen, betekende dit dat ofwel geen gesprekken zijn opgenomen, ofwel dat het onderzoek in het kader waarvan dat was gebeurd nog niet was afgerond.

I. Bevindingen

1. Verzoeker acht het antwoord van de hoofdofficier van justitie onbevredigend, en stelt dat het Openbaar Ministerie zich op deze manier ruimte verschaft om tot "in het oneindige" onderzoek te doen, zodat nooit iets behoeft te worden meegedeeld.

2. De Nationale ombudsman legde de klacht in een brief van 3 april 2006 voor aan de minister van Justitie, en stelde hem daarbij nog de volgende vraag:

"In de brief van de hoofdofficier van justitie van 1 februari 2006 aan verzoeker tekent de hoofdofficier het volgende aan:

De wet schrijft voor dat, wanneer in opdracht van de officier van justitie telefoongesprekken zijn opgenomen, daarvan aan betrokkene mededeling wordt gedaan zodra het belang van het onderzoek dat toelaat. Nu u een dergelijke mededeling niet hebt ontvangen betekent dit dat ofwel geen gesprekken zijn opgenomen, ofwel dat het onderzoek in het kader waarvan dat is gebeurd nog niet is afgerond.

De hoofdofficier geeft dus twee mogelijke verklaringen voor het niet-informeren van verzoeker.

Naar mijn mening bestaat er echter nog een derde mogelijkheid, namelijk dat het onderzoek wel is afgerond, maar dat de officier van justitie heeft verzuimd om de toepassing van het dwangmiddel mee te delen aan verzoeker. In dit verband verwijs ik u naar het onderzoek van het WODC (zie Achtergrond onder 2.; N.o.), waarin staat dat de notificatieplicht (na afloop van het onderzoek) in het geval van toepassing van verschillende dwangmiddelen in veel gevallen niet wordt nageleefd.

Ik verzoek u om in uw antwoord ook in te gaan op deze mogelijkheid."

3.1. In zijn reactie van 18 mei 2006 liet de minister weten dat het College van procureurs-generaal naar aanleiding van het onderzoek van het WODC bij brief van 19 december 2005 bij de hoofdofficieren van alle arrondissementsparketten, het Functioneel Parket en het Landelijk Parket, erop heeft aangedrongen om de uitoefening van de notificatieplicht, zoals voorgeschreven in artikel 126bb van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond onder 1.; N.o.), consequent ter hand te nemen en daartoe, waar nodig, adequate voorzieningen te treffen. Daarbij heeft het College aangekondigd medio 2006 een beperkte audit op de naleving van de notificatieplicht uit te zullen voeren. Het College beschouwt de uitvoering van de notificatieplicht als een integraal onderdeel van de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden.

Indien bij de behandeling van de klacht van verzoeker zou zijn gebleken dat in het onderhavige geval de notificatieplicht niet was nageleefd, dan zou verzoeker daarvan uiteraard alsnog mededeling zijn gedaan.

De minister tekende aan, dat er in deze zaak daarom in theorie twee mogelijkheden bestonden, namelijk:

- 1) de telefoonaansluiting(en) van verzoeker is/zijn niet afgetapt, en
- 2) de telefoonaansluiting(en) van verzoeker is/zijn wel afgetapt.

Ten aanzien van de eerste mogelijkheid merkte hij op dat hij niet kon bewijzen dat er niet was getapt. Indien de tweede mogelijkheid bij verzoeker aan de orde was, betekende dit, dat het onderzoek nog niet was afgerond.

3.2. De minister acht de klacht van verzoeker, dat de hoofdofficier van justitie te Groningen hem in een brief van 1 februari 2006 onvolledig heeft geantwoord op de vraag of zijn telefoon is afgetapt, ongegrond.

II. Beoordeling

4. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien.

Dit vereiste houdt in dat een bestuursorgaan een duidelijk en op het onderwerp toegesneden antwoord moet geven indien een burger het bestuursorgaan een vraag stelt over een bepaald onderwerp. Indien dat nog niet mogelijk is, zal een termijn moeten worden gesteld waarbinnen de informatie verstrekt zal worden.

5. In dit geval heeft de hoofdofficier van justitie te Groningen verzoeker laten weten dat ofwel geen gesprekken zijn opgenomen, ofwel dat het onderzoek in het kader waarvan dat was gebeurd nog niet was afgerond.

In reactie op een expliciete vraag hierover van de Nationale ombudsman werd door de minister van Justitie een derde mogelijkheid, namelijk dat het onderzoek wel was afgerond, maar dat was verzuimd om de toepassing van het dwangmiddel mee te delen aan verzoeker, uitgesloten.

6. De Nationale ombudsman ziet geen aanleiding om te twifelen aan deze mededeling van de minister van Justitie. Hij gaat er dan ook van uit dat in dit specifieke geval de derde mogelijkheid, namelijk dat het onderzoek wel was afgerond, maar dat was verzuimd mededeling te doen aan verzoeker, niet aan de orde is, en dat de hoofdofficier van justitie te Groningen verzoeker niet onvolledig heeft geantwoord op de vraag of zijn telefoon is afgetapt. Voor zover het verzoeker erom te doen was antwoord te krijgen op de vraag welke van de twee door de hoofdofficier van justitie genoemde mogelijkheden in zijn geval van toepassing is, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de hoofdofficier van justitie niet gehouden was die informatie te verstrekken aangezien daarmee tevens informatie zou worden gegeven over de vraag of er een strafrechtelijk onderzoek loopt naar verzoeker.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van hoofdofficier van justitie te Groningen, is niet gegrond.

Onderzoek

Op 7 februari 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer H. te Beerta, met een klacht over een gedraging van hoofdofficier van justitie te Groningen.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de minister een specifieke vraag gesteld.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Noch verzoeker noch de minister van Justitie gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

1. Brief van 17 september 2004 van verzoekers raadsman aan de officier van justitie te Groningen.
2. Brief van verzoeker van 23 december 2005 aan de officier van justitie te Groningen.
3. Brief van verzoeker aan de Nationale ombudsman van 13 januari 2006.
4. Antwoord van 1 februari 2006 van de hoofdofficier van justitie te Groningen aan verzoeker.
5. Verzoekschrift aan de Nationale ombudsman van 5 februari 2006.
6. Openingsbrief van 3 april 2006 van de Nationale ombudsman aan de minister van Justitie.
7. Standpunt van de minister van Justitie van 18 mei 2006.
8. Reactie van verzoeker van 13 juni 2006 op het standpunt van de minister van Justitie.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering (Sv) (artikelen zoals van toepassing ten tijde van het verzoek van verzoekers raadsman om informatie)

Artikel 126 bb

“1. De officier van justitie doet aan betrokkene schriftelijk mededeling van de uitoefening van de bevoegdheden, genoemd in de titels IVa tot en met Va, zodra het belang van het onderzoek dat toelaat. De mededeling blijft achterwege, indien uitreiking van de mededeling redelijkerwijs niet mogelijk is.

2. Als betrokkenen in de zin van het eerste lid worden aangemerkt:

a. de persoon ten aanzien van wie een van de bevoegdheden van titel IVa, V of Va is uitgeoefend;

b. de gebruiker van telecommunicatie of de technische hulpmiddelen waarmee de telecommunicatie plaatsvindt, bedoeld in de artikelen 126m, derde lid, onderdeel c, en 126t, derde lid, onderdeel c.

c. de rechthebbende van een besloten plaats als bedoeld in de artikelen 126g, tweede lid, 126k, 126l, tweede lid, 126o, tweede lid, 126r en 126s, tweede lid.

3. Indien de betrokkene de verdachte is, kan mededeling achterwege blijven, indien hij op grond van artikel 126aa, eerste of vierde lid, met de bevoegdheidstoepassing op de hoogte komt.

4. Het eerste lid is niet van toepassing op de uitoefening van de bevoegdheid, bedoeld in de artikelen 126nc en 126uc.

5. Degene tot wie een vordering als bedoeld in de artikelen 126nc tot en met 126nf en 126uc tot en met 126uf is gericht neemt in het belang van het onderzoek geheimhouding in acht omtrent al hetgeen hem terzake van de vordering bekend is.”

Titel IVa Bijzondere bevoegdheden tot opsporing

Zevende afdeling. Onderzoek van telecommunicatie

Artikel 126n

“1. In geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, kan de officier van justitie in het belang van het onderzoek een vordering doen gegevens te verstrekken over een gebruiker en het telecommunicatieverkeer met betrekking tot die gebruiker. De vordering kan slechts betrekking hebben op gegevens die bij algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen en kan gegevens betreffen die:

- a. ten tijde van de vordering zijn verwerkt, dan wel
 - b. na het tijdstip van de vordering worden verwerkt.
- (...)"

2. Onderzoek WODC

In de publicatie "De Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden: eindevaluatie", van het WODC, Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen (Den Haag, 2004), komt naar voren dat de in artikel 126 bb Sv neergelegde notificatieplicht (na afloop van het onderzoek) in het geval van toepassing van verschillende dwangmiddelen in veel gevallen niet wordt nageleefd.